

Ceny transferowe – nowe zasady weryfikacji transakcji finansowych przez organy podatkowe

Szanowni Państwo,

Ministerstwo Finansów opublikowało projekty nowelizacji rozporządzeń w sprawie cen transferowych w zakresie CIT i PIT, datowane na 12 października 2026 r. Projekty wprowadzają nowy Rozdział 4a „Transakcje finansowe”, który – wprost na wzór Rozdziału X Wytycznych OECD – określa, jak badać pożyczki, kredyty, obligacje, gwarancje, poręczenia i cash pooling. Zmienia się także przepis o kompensatach (§ 9). Planowana data wejścia w życie to **1 stycznia 2027 r.**

Zmiany formalnie dotyczą sposobu oceny rynkowości transakcji, w tym przez organy podatkowe przy szacowaniu dochodu. W praktyce wyznaczają one nowy standard weryfikacji transakcji finansowych w toku kontroli, który – z uwagi na brzmienie przepisu przejściowego – może objąć również transakcje z wcześniejszych lat podatkowych. Rekomendujemy niezwłoczny przegląd polityk cen transferowych w zakresie transakcji finansowych.

1 Najważniejsze zmiany

- **Delineacja transakcji jako obowiązkowy pierwszy krok** – zanim organ przejdzie do badania rynkowości ceny, ustali, czy „pożyczka” lub „poręczenie” rzeczywiście mają taki charakter. Rozporządzenia doprecyzowują przesłanki, którymi organ będzie się kierował, oceniając rzeczywisty charakter finansowania dłużnego oraz gwarancji i poręczeń. W połączeniu z ustawowymi przepisami o reklasyfikacji (art. 11c ust. 3–4 ustawy o CIT, art. 23o ust. 3–4 ustawy o PIT) może to prowadzić do zakwestionowania prawa do rozpoznania w kosztach podatkowych odsetek i prowizji z takich transakcji.
- **Perspektywa obu stron transakcji** – nie wystarczy wykazać, że warunki są rynkowe z punktu widzenia pożyczkobiorcy. Konieczne będzie uwzględnienie również opcji realistycznie dostępnych dla pożyczkodawcy oraz możliwości renegocjacji warunków.
- **Domniemane wsparcie grupowe w ocenie zdolności kredytowej** – przy ustalaniu ratingu należy uwzględnić domniemane wsparcie grupy (implicit support), którego siła zależy od względnego znaczenia podmiotu dla grupy kapitałowej jako całości oraz stopnia jego powiązań z grupą.
- **Węższe kompensaty** – znika kompensata dochodu; pozostaje wyłącznie kompensata korzyści między tymi samymi podmiotami, możliwa w tym samym roku lub w ciągu maksymalnie dwóch kolejnych lat. Kompensata będzie uznawana tylko wtedy, gdy była celowa i potwierdzona pisemnymi ustaleniami, korzyści da się określić ilościowo, a podmioty niezależne dokonałyby takiej kompensaty w porównywalnych okolicznościach.

Oddział w Warszawie

ul. Giełdowa 7/9,

tel. 22 205 22 00

e-mail: biuro@ptpodatki.pl

Oddział w Katowicach

ul. Podchorążych 1,

tel. 32 704 79 39

e-mail: biuro.katowice@ptpodatki.pl

Oddział w Lublinie

ul. Spokojna 2,

tel. +48 519 407 698

e-mail: biuro.lublin@ptpodatki.pl

Oddział we Wrocławiu

ul. Wierzbowa 30,

tel. +48 519 075 056

e-mail: biuro.wroclaw@ptpodatki.pl

2 Co się zmienia w rozporządzeniach?

Nowe brzmienie § 9 – kompensaty

MF porządkuje przepis o kompensatach, który od lat budził wątpliwości interpretacyjne. Znika podział na kompensaty korzyści i kompensaty dochodu – pozostają wyłącznie te pierwsze, i to tylko między tymi samymi podmiotami powiązanymi. Mniej korzystne warunki jednej transakcji będzie można zrównoważyć korzystniejszymi warunkami innej w tym samym roku albo w ciągu maksymalnie dwóch kolejnych lat (np. mniej korzystne warunki ustalone w 2027 r. będzie można skompensować w 2028 lub 2029 r.).

Warunki uznania kompensaty będą jednak wyraźnie surowsze. Kompensata musi być celowa i zapisana w pisemnych ustaleniach stron, korzyści muszą dać się policzyć, a cały mechanizm – obronić testem, czy podmioty niezależne postąpiłyby tak samo, biorąc pod uwagę związek między transakcjami. Kompensata ma być wynikiem świadomej decyzji, a nie przypadku czy błędu. Sam projektodawca przyznaje w OSR, że zmiany „spowodują jednocześnie ograniczenie możliwości stosowania kompensat”.

Nowy Rozdział 4a – Transakcje finansowe

Dotychczas rozporządzenia zawierały wyłącznie ogólne zasady badania porównywalności. Nowe § 18a i § 18b przenoszą do polskich przepisów podejście z Rozdziału X Wytycznych OECD. Jak podkreśla uzasadnienie projektu, transakcje finansowe ocenia się według tych samych zasad co każde inne, w tym z uwzględnieniem delinacji. Polska dołącza tym samym do państw, które skodyfikowały te zasady, takich jak Niemcy, Niderlandy, Belgia czy Austria.

Punktem wyjścia nowej regulacji jest pytanie, które dotychczas w praktyce często pomijano: **czy transakcja, którą strony nazwały pożyczką lub poręczeniem, rzeczywiście jest pożyczką lub poręczeniem?** Zgodnie z § 18a ust. 1 każde badanie porównywalności transakcji finansowej ma się zaczynać od takiej delinacji. Dopiero po ustaleniu, z czym faktycznie mamy do czynienia, można przejść do wyceny. Drugim filarem jest spojrzenie na transakcję oczami wszystkich jej stron. Organ zapyta więc nie tylko o to, czy pożyczkobiorca zapłacił rynkowe odsetki, ale także o to, jakie opcje realistycznie miał do dyspozycji każdy z uczestników i czy w zmieniających się warunkach niezależne podmioty nie usiadłyby do renegeacji umowy.

Projekt podpowiada, na co organy będą patrzeć, oceniając prawdziwy charakter finansowania. W przypadku pożyczki – a odpowiednio także kredytu, obligacji i innych form finansowania dłużnego – kluczowe będzie to, **czy pożyczkobiorca w ogóle uzyskałby takie środki od banku**, biorąc pod uwagę jego zdolność kredytową i zdolność obsługi długu. Znaczenie będzie miało również to, czy umowa przewiduje termin i harmonogram spłaty, obowiązek zapłaty odsetek, zabezpieczenia i kowenanty oraz realne prawo do egzekwowania wierzytelności. Organ sięgną także do tego, jak

faktycznie realizowana jest transakcja, tj. z jakich źródeł płacone są odsetki i czy dłużnik spłaca zobowiązania w terminie, czy raczej regularnie zabiega o ich odroczenie. Katalog tych okoliczności jest otwarty.

Podobne pytania pojawią się przy **gwarancjach i poręczeniach**. Organ oceni, czy gwarant faktycznie byłby w stanie wywiązać się z zobowiązania, jaki charakter ma udzielone zabezpieczenie i czy można egzekwować jego wykonanie, a przede wszystkim – czy beneficjent odnosi z niego wymierną korzyść ekonomiczną.

Osobne miejsce projekt poświęca **cash poolingowi**. Tu badanie porównywalności ma obejmować funkcjonowanie systemu jako całości: rolę, ryzyka i aktywa lidera oraz uczestników, kształtowanie się sald debetowych i kredytowych, efekty synergii i sposób ich podziału, a także to, czy w systemie funkcjonują wzajemne gwarancje i czy powinny być one wynagradzane.

Drugi z nowych przepisów, § 18b, przekłada ogólne kryterium „cech charakterystycznych dóbr, usług lub innych świadczeń” na język instrumentów finansowych. Porównywalność będzie oceniana z uwzględnieniem m.in. kwoty, celu, okresu i waluty finansowania, lokalizacji finansowanego podmiotu lub gwaranta, zabezpieczeń, zdolności kredytowej, rodzaju stopy procentowej (a przy stopie zmiennej – stopy bazowej i marży), harmonogramu spłaty, kolejności zaspokojenia w razie niewypłacalności oraz kosztów transakcyjnych – w zakresie, w jakim mają one istotny wpływ na warunki transakcji. W praktyce oznacza to, że **benchmark ograniczony do samej marży ponad stopę bazową może okazać się niewystarczający**.

Projekt rozstrzyga też kwestię kluczową dla sposobu określania wiarygodności kredytowej i nakazuje **uwzględnianie wpływu gwarancji, poręczeń oraz tzw. domniemanego wsparcia grupowego** (implicit support) na ten parametr. Siła tego wsparcia i jego wpływ na rating indywidualny zależą od tego, jak ważny jest dany podmiot dla grupy i jak silnie jest z nią powiązany.

3 Co to oznacza w praktyce?

Kontrola transakcji finansowych przesunie się z pytania „czy oprocentowanie jest rynkowe?” na pytanie „czy ta transakcja w ogóle powinna istnieć w tej formie i czy powinna generować wynagrodzenie?”. Wiele polityk cen transferowych koncentruje się dziś wyłącznie na benchmarku stopy procentowej lub opłaty gwarancyjnej. Taka dokumentacja może okazać się niewystarczająca. Choć projektodawca deklaruje, że zmiany jedynie „doprecyzowują” dotychczasowe zasady, kryteria, które organy wywodziły dotąd z Wytycznych OECD jako materiału pomocniczego, staną się wprost wskazanym punktem odniesienia w kontroli.

Co ważne, projekt przewiduje, że **przepisy dotychczasowe stosuje się wyłącznie do spraw wszczętych i niezakończonych przed 1 stycznia 2027 r.** Można zatem wnioskować, że w postępowaniach wszczętych po tej dacie a dotyczących wcześniejszych lat podatkowych **nowe zasady**

mogą być stosowane także do transakcji sprzed aktualizacji rozporządzeń. Każda funkcjonująca dziś pożyczka, gwarancja czy cash pooling będą mogły więc być oceniane przez pryzmat nowego Rozdziału 4a. Dotyczy to również kompensat, tak więc podatnicy, którzy w latach ubiegłych stosowali kompensatę dochodu, mogą potencjalnie być narażeni na ryzyko sporu na tym tle z organami.

Treść projektów może się jeszcze zmienić w toku konsultacji. Będziemy monitorować prace legislacyjne i informować o kolejnych etapach.

4 Nasze rekomendacje

Rekomendujemy przegląd polityk cen transferowych i portfela transakcji finansowych jeszcze przed 1 stycznia 2027 r. Pozwoli to wprowadzić zmiany w umowach i dokumentacji, zanim nowe zasady zaczną być stosowane w kontrolach. W szczególności warto:

- zinwentaryzować wszystkie pożyczki, gwarancje, poręczenia i uczestnictwo w cash pooling, wraz z historią spłat i sald;
- ocenić rzeczywisty charakter każdej transakcji według przesłanek z § 18a, w tym zdolność obsługi zadłużenia po stronie finansowanego podmiotu;
- uzasadnić, czy i komu należy się wynagrodzenie za gwarancje, poręczenia i udział w cash pooling;
- zweryfikować, czy benchmark i metodyka ratingu uwzględniają kryteria z § 18b oraz domniemane wsparcie grupowe;
- przejrzeć stosowane kompensaty pod kątem nowych wymogów.

5 Jak możemy pomóc?

Przeprowadzimy przegląd Państwa transakcji finansowych pod kątem nowego Rozdziału 4a, przygotujemy analizę delinearacji i zdolności zadłużenia, analizy ratingowe i benchmarkingowe oraz zaktualizujemy politykę cen transferowych i umowy wewnątrzgrupowe.

* * *

KONTAKT

Tomasz Jankowski

Partner

+ 48 505 465 553

tomasz.jankowski@ptpodatki.pl

Anna Jaworska

Business Operation Partner

+48 512 362 127

anna.jaworska@ptpodatki.pl

Aleksandra Krzemień

Menedżer

+48 507 954 163

aleksandra.krzemien@ptpodatki.pl